

Početa stranica > Pokretanje sudskog postupka > Gdje i kako > Pravo koje države je mjerodavno?

Pravo koje države je mjerodavno?

Mađarska

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Mjerodavno pravo uređeno je Zakonom XXVIII. iz 2017. o međunarodnom privatnom pravu („Zakon XXVIII. iz 2017.“). Međutim, to se primjenjuje samo ako nijedna uredba Europske unije ili međunarodni ugovor ne sadržava odredbe o mjerodavnom pravu.

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Informacije o tome mogu se pronaći ponajprije na internetskim stranicama [Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu](#).

1.3 Glavne bilateralne konvencije

- [Ugovor između Mađarske i Čehoslovačke o pravnoj pomoći](#)
- [Ugovor između Mađarske i Jugoslavije o pravnoj pomoći](#)
- [Ugovor između Mađarske i Rumunjske o pravnoj pomoći](#)

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

Da.

2.2 Upućivanje

Ako se primjenjuje strano pravo, mjerodavno je materijalno pravo određenog stranog prava koje izravno uređuje predmetno pitanje. Ako se mjerodavno strano pravo određuje u odnosu na državljanstvo te se u tom stranom pravu upućuje na mađarsko pravo, primjenjuje se mađarsko materijalno pravo. Ako se u stranom pravu upućuje na pravo treće zemlje, primjenjuje se materijalno pravo te treće zemlje.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

Sve promjene čimbenika kojima se određuje mjerodavno pravo utječu na pravne odnose koji su valjano uspostavljeni u skladu s mjerodavnim pravom prije promjene samo ako je to izričito propisano Zakonom XXVIII. iz 2017.

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

Primjena stranog prava koje se smatra mjerodavnom u skladu sa Zakonom XXVIII. iz 2017. u suprotnosti je s mađarskim javnim poretom te se stoga ne primjenjuje ako bi, u predmetu o kojem je riječ, dovelo do očite i ozbiljne povrede temeljnih vrijednosti i ustavnih načela mađarskoga pravnog sustava. Ako se povreda javnog poretka ne može drukčije izbjeći, odredbe mađarskog prava primjenjuju se umjesto zanemarene odredbe stranog prava. Neovisno o pravu kojim se uređuje predmetno pitanje, moraju se primjenjivati odredbe mađarskog prava čija je prevladavajuća priroda očito uspostavljena na temelju njihova sadržaja i svrhe (obvezujuća pravila). Obvezujuća pravila u okviru zakona drugih država mogu se uzeti u obzir samo ako postoji bliska poveznica i ako su odlučujuća u svrhu ocjene činjenica.

2.5 Dokaz stranog prava

Sud utvrđuje sadržaj stranog prava na vlastitu inicijativu i s pomoću svih nužnih mjera. Stranom sudu može uputiti zahtjev na temelju međunarodnog sporazuma i razmotriti zahtjeve stranaka ili mišljenja vještaka. U tu se svrhu može se savjetovati i s ministrom pravosuđa.

Ako se sadržaj stranog prava ne može utvrditi u razumnom roku, primjenjuje se mađarsko pravo. Ako se o činjenicama predmeta ne može suditi na temelju mađarskog prava, primjenjuje se strano pravo najbližije mjerodavnom pravu.

Ministar pravosuđa izdaje potvrde o mađarskom pravu i ustaljenoj sudskoj praksi za upotrebu u inozemstvu.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

Odredbe Zakona XXVIII. iz 2017. primjenjuju se na pravne odnose na koje se ne primjenjuje [Uredba \(EZ\) br. 593/2008 \(Uredba Rim I\)](#).

Na ugovor se primjenjuje pravo koje su stranke odabrale za cijeli ugovor ili samo za dio ugovora. Ako odabir prava nije izričit, ono se mora jasno utvrditi iz odredbi ugovora ili okolnosti predmeta. Mjerodavno pravo mora se odabrati prije isteka roka koji je sud odredio na prvoj raspravi.

Stranke mogu odabrati drugo pravo koje će se primjenjivati na ugovor umjesto onog koje se prethodno primjenjivalo. Ta činjenica ne utječe na valjanost ugovora u skladu s pravom kojim se uređuje formalna valjanost.

Ako je ugovor povezan s pravom samo jedne države, odabir prava ne može dovesti u pitanje primjenu odredbi prava te države od kojih ugovor ne može odstupati.

Ako pravo nije odabrano, mjerodavno je pravo države s kojim su ključni elementi navedenoga ugovornog odnosa najbliže povezani.

Postojanje i valjanost ugovora ili ugovornih uvjeta određuju se pravom kojim bi se uređivali u skladu sa Zakonom XXVIII. iz 2017. kad bi ugovor ili uvjeti bili valjani.

Ugovor čiji je predmet stvarno pravo na nekretninama ili najam nekretnina podliježe zahtjevima vrste prava one države u kojoj se imovina nalazi, ako se ti zahtjevi primjenjuju neovisno o državi u kojoj je ugovor sklopljen i neovisno o pravu kojim je ugovor uređen, i ugovor ne može odstupati od tih zahtjeva.

Pravila o ugovorima primjenjuju se *mutatis mutandis* na jednostrane izjave.

3.2 Izvanugovorne obveze

Odredbe Zakona XXVIII. iz 2017. primjenjuju se na pravne odnose na koje se ne primjenjuje [Uredba \(EZ\) br. 864/2007 \(Uredba Rim II\)](#). Osoba koja potražuje naknadu može odabrati pravo u skladu sa člankom 7. Uredbe Rim II do isteka roka koji je utvrdio sud na prvoj raspravi.

Kad je riječ o izvanugovornim pravnim obvezama, mjerodavno je pravo države na čijem se državnom području ostvaruje učinak pravne činjenice kojom se stvara obveza. Ako se uobičajeno boravište ili registrirano sjedište vjerovnika i dužnika u pravnom odnosu nalaze u istoj državi u trenutku ostvarivanja učinka pravne činjenice kojom se stvara obveza, primjenjuje se pravo te države. Ako je izvanugovorna obveza blisko povezana s drugim pravnim odnosom koji je prethodno sklopljen među strankama, pravo kojim se uređuje prethodni pravni odnos primjenjuje se i na izvanugovornu obvezu.

Nakon stvaranja izvanugovorne obveze, stranke mogu odabrati pravo kojim je ona uređena. Ako odabir prava nije izričit, mora se jasno utvrditi iz okolnosti predmeta. Mjerodavno pravo može se odabrati do isteka roka koji je sud odredio na prvoj raspravi. Ako je pravni odnos povezan s pravom samo jedne države, odabir prava ne može dovesti u pitanje primjenu odredbi prava te države od kojih ugovor ne može odstupati.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

Pravna sposobnost i prava osobnosti osoba moraju se odrediti na temelju osobnog prava koje se na njih primjenjuje. Osobno pravo primjenjivo na osobu je pravo države čiji je ta osoba državljanin. Ako osoba ima više državljanstava i jedno od njih je mađarsko, mjerodavno osobno pravo je mađarsko pravo, osim ako postoji bliža povezanost s drugim državljanstvom. Ako osoba ima više državljanstava i nijedno od njih nije mađarsko, mjerodavno osobno pravo je pravo države s kojom osoba ima bližu povezanost na temelju osnovnih činjenica predmeta. Ako osoba ima više državljanstava i nijedno nije mađarsko, a povezanost sa svim državama čiji je ta osoba državljanin je jednaka, ili ako se državljanstvo osobe ne može utvrditi, ili ako je osoba bez državljanstva, mjerodavno osobno pravo je pravo države u kojoj ta osoba ima uobičajeno boravište. Ako se osobno pravo osobe ne može utvrditi, primjenjuje se mađarsko pravo. Mađarsko je pravo primjenjivo na pravnu sposobnost i prava osobnosti osoba sa statusom azilanta ili osoba kojima je dopušten ulazak u Mađarsku. Na ime osobe primjenjivo je osobno pravo te osobe ili, na njezin zahtjev, mađarsko pravo. Ako osoba ima više državljanstava, može odabrati pravo koje se temelji na bilo kojem njezinu državljanstvu kako bi se primjenjivalo na njezino prezime. Kad je riječ o njezinu prezimenu koje je stečeno brakom, na zajednički zahtjev stranaka može se odabrati pravo države čiji je državljanin bilo koji bračni drug ili mađarsko pravo. Ako takav zahtjev ne postoji, pravo kojim se uređuje to pitanje pravo je koje je primjenjivo na osobni odnos bračnih drugova. Pravila o prezimenima u slučaju razvoda ili poništaja braka uređena su pravom države u kojoj je registrirano prezime stečeno brakom. Imena državljanina Mađarske stečena rođenjem i brakom, ako su valjano registrirana u skladu s pravom druge države, moraju se priznati u Mađarskoj ako je dotični državljanin Mađarske ili njegov bračni drug isto tako državljanin još jedne države ili ako je uobičajeno boravište dotičnog državljanina Mađarske u toj državi. Imena koja su u suprotnosti s mađarskim javnim poretkom ne mogu se službeno priznati.

Mora se smatrati da osoba bez pravne sposobnosti ili s ograničenom pravnom sposobnošću u skladu s osobnim pravom koje se na nju primjenjuje ima pravnu sposobnost u odnosu na niz svakodnevnih ugovora manjeg značaja, koji su sklopljeni i izvršavaju se u Mađarskoj, ako bi imala pravnu sposobnost u skladu s mađarskim pravom. Mora se smatrati da osoba bez pravne sposobnosti ili s ograničenom pravnom sposobnošću u skladu s osobnim pravom koje se na nju primjenjuje, i koja bi imala pravnu sposobnost u skladu s mađarskim pravom, ima pravnu sposobnost i u odnosu na druge gospodarske transakcije, ako će pravne posljedice tih transakcija proizvesti učinak u Mađarskoj.

U pitanjima zastupanja osobe s ograničenom pravnom sposobnošću samostalnog vođenja svojih poslova ili *ad hoc* skrbništva, mjerodavno je pravo države koja dodjeljuje zastupnika ili skrbnika.

Pravo primjenjivo na proglašenje osobe mrtvom ili nestalom ili na registriranje smrti osobe osobno je pravo primjenjivo na nestalu osobu. Ako osobno pravo nestale osobe nije mađarsko pravo, mađarsko se pravo primjenjuje ako je u pitanje doveden pravni interes Mađarske.

Uobičajeno boravište osobe mjesto je koje je stvarno središte života te osobe, kao što je to utvrđeno iz svih okolnosti predmetnoga pravnog odnosa. Pri utvrđivanju stvarnog središta života osobe u obzir se uzimaju i činjenice koje ukazuju na namjere dotične osobe. Prebivalište znači mjesto na kojem osoba trajno boravi ili ima namjeru ostati na neodređeno vrijeme.

Osobno pravo primjenjivo na pravnu osobu ili subjekt bez pravne osobnosti pravo je države u kojoj je pravna osoba registrirana. Ako je pravna osoba registrirana u država ili nije obavezna registrirati se u skladu s pravom države u kojoj se nalazi registrirano sjedište navedeno u njezinu osnivačkom aktu, primjenjivo osobno pravo je pravo države u kojoj se nalazi registrirano sjedište. Ako registrirano sjedište pravne osobe nije navedeno u njezinu osnivačkom aktu ili ima nekoliko registriranih sjedišta i nije registrirana u skladu s pravom bilo koje države, primjenjivo osobno pravo je pravo države u kojoj se nalazi njezino glavno mjesto uprave. Pravni status pravne osobe ili subjekta bez pravne osobnosti mora se odrediti u skladu s osobnim pravom koje je primjenjivo na tu osobu ili subjekt.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete

U pitanjima utvrđivanja očinstva ili majčinstva ili osporavanja pretpostavke očinstva mjerodavno je osobno pravo koje je primjenjivo na dijete u trenutku njegova rođenja. Priznanje očinstva djeteta mora se odrediti u skladu s osobnim pravom koje je primjenjivo na dijete u trenutku priznanja, dok se priznanje djeteta koje je začeto, ali još nije rođeno, mora odrediti u skladu s osobnim pravom primjenjivim na majku u trenutku priznanja. Priznanje se ne može smatrati formalno nevažećim ako je formalno važeće u skladu s mađarskim pravom ili pravom na snazi u trenutku i na mjestu priznanja. Ako je status oca nepopunjen u skladu s mjerodavnim pravom, mjerodavno je pravo druge države koja je blisko povezana s predmetom ako to znači da će se tako osigurati bolji tretman za dijete.

3.4.2 Posvojenje

Posvojenje je važeće samo ako su ispunjeni svi uvjeti u okviru osobnog prava koje se primjenjuje na posvojitelja i osobu koju se posvaja u trenutku posvajanja. Osobno pravo koje se primjenjuje na posvojitelja u trenutku posvojenja ili prestanka posvojenja primjenjuje se na pravne učinke posvojenja, prestanak posvojenja i pravne učinke prestanka.

Ako su posvojitelji u braku, pravo koje se primjenjuje na pravne učinke posvojenja, prestanak posvojenja i pravne učinke prestanka je:

- pravo države zajedničkog državljanstva bračnih drugova u trenutku posvojenja ili prestanka posvojenja ili, ako ono ne postoji
- pravo države u kojoj je bilo zajedničko boravište bračnih drugova u trenutku posvojenja ili njegova prestanka ili, ako ono ne postoji
- pravo države u kojoj se nalazi sud koji odlučuje u predmetu.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

3.5.1 Brak

Brak će biti važeći samo ako su materijalni uvjeti u trenutku sklapanja braka ispunjeni u skladu s osobnim pravom koje se primjenjuje na svakog bračnog druga. Pravo kojim se uređuju formalnosti koje se odnose na vjerodostojnost braka pravo je koje je na snazi u trenutku i na mjestu sklapanja braka. Pravila koja se primjenjuju na sklapanje braka i vjerodostojnost braka primjenjuju se *mutatis mutandis* kako bi se utvrdilo postoji li brak ili ne. Brak se ne može sklopiti u Mađarskoj ako postoji nepremostiva prepreka za sklapanje braka na temelju mađarskog prava.

3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva

Odredbе koje se odnose na brak primjenjuju se na uspostavu i vjerodostojnost registriranog partnerstva i njegovih pravnih učinaka (isključujući prezimena), uz sljedeće iznimke.

Za uspostavu i vjerodostojnost registriranog partnerstva osobno pravo primjenjivo na budućeg partnera u registriranom partnerstvu koje ne priznaje istospolna registrirana partnerstva nije prepreka, pod uvjetom da:

- budući partner u registriranom partnerstvu koji nije državljanin Mađarske potvrdi da ne bi bilo prepreka u skladu s osobnim pravom koje se na njega primjenjuje i
- najmanje jedan od budućih registriranih partnera državljanin je Mađarske ili ima uobičajeno boravište u Mađarskoj. U tom je slučaju pravo primjenjivo na pravne učinke registriranog partnerstva pravo Mađarske.

Pravo primjenjivo na raskid registriranog partnerstva pravo je države:

- u kojoj se nalazi uobičajeno boravište registriranih partnera u trenutku podnošenja tužbe ili zahtjeva kojim se pokreće postupak za raskid registriranog partnerstva ili, ako ono ne postoji

(b) u kojoj se nalazi zadnje uobičajeno boravište partnera u registriranom partnerstvu, ako je uobičajeno boravište prekinuto više od jedne godine prije podnošenja tužbe ili zahtjeva, pod uvjetom da partneri u registriranom partnerstvu i dalje borave u toj državi u trenutku podnošenja žalbe ili zahtjeva ili, ako ono ne postoji

(c) čiji su državljani bili oba partnera u registriranom partnerstvu u trenutku podnošenja tužbe ili zahtjeva.

Ako nije moguće utvrditi mjerodavno pravo na temelju prethodno navedenog, mjerodavno je pravo države u kojoj se nalazi sud koji odlučuje u predmetu. Pravo države zajedničkog državljanstva partnera koji žive zajedno primjenjuje se na uspostavu, raskid i pravne učinke izvanbračne zajednice. Ako partneri koji žive zajedno imaju različito državljanstvo, mjerodavno je pravo države u kojoj se nalazi uobičajeno boravište partnera koji žive zajedno ili, ako uobičajeno boravište ne postoji, zadnje zajedničko uobičajeno boravište. Ako nije moguće utvrditi zajedničko uobičajeno boravište partnera koji žive zajedno, mjerodavno je pravo države u kojoj se nalazi sud koji odlučuje u predmetu. Partneri koji žive zajedno mogu odabrati pravo koje će se primjenjivati na njihov imovinskopравни odnos.

3.5.3 Razvod i sudski razvod

U tom je slučaju mjerodavno zakonodavstvo [Uredba \(EU\) br. 1259/2010 \(Rim III\)](#). Bračni drugovi mogu odabrati pravo u skladu s člancima od 5. do 7. Uredbe do isteka roka koji je utvrdio sud na prvoj raspravi.

3.5.4 Obveze uzdržavanja

U tom je slučaju primjenjivo zakonodavstvo [Haški protokol od 23. studenoga 2007. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja](#).

3.6 Bračnoimovinski režimi

Kad je riječ o bračnoimovinskim odnosima, mjerodavno je pravo države čiji su oba bračna druga državljani u trenutku donošenja presude. Ako bračni drugovi imaju različito državljanstvo u trenutku donošenja presude, primjenjuje se pravo države u kojoj se nalazi zajedničko uobičajeno boravište bračnih drugova ili, ako zajedničko uobičajeno boravište ne postoji, zadnje zajedničko uobičajeno boravište. Ako bračni drugovi nisu imali zajedničko uobičajeno boravište, mjerodavno je pravo države u kojoj se nalazi sud koji odlučuje u predmetu.

Bračni drugovi mogu odabrati pravo koje će se primjenjivati na njihovu bračnu imovinu, pod uvjetom da je jedno od sljedećih:

(a) pravo države čiji je jedan od bračnih drugova državljanin u trenutku sklapanja ugovora

(b) pravo države u kojoj je jedan od bračnih drugova imao uobičajeno boravište u trenutku sklapanja ugovora ili

(c) pravo države u kojoj se nalazi sud koji odlučuje u predmetu.

Pravo mogu odabrati i budući bračni drugovi. Mjerodavno pravo može se odabrati do isteka roka koji je sud odredio na prvoj raspravi. Osim ako se bračni drugovi dogovore drukčije, odabir prava koje će se primjenjivati na njihovu bračnu imovinu imat će pravni učinak samo u budućnosti.

Ugovor o bračnoj imovini formalno je važeći ako je u skladu sa pravom mjesta u kojem se ugovor sastavlja.

3.7 Oporuke i nasljedstva

[Uredba \(EU\) br. 650/2012](#) primjenjuje se na osobe koje su umrle 17. kolovoza 2015. ili nakon tog datuma.

3.8 Nekretnine

Pravo mjesta u kojem se imovina nalazi primjenjuje se na vlasništvo i druga stvarna prava uključujući založno pravo i posjedovanje.

3.9 Nesolventnost

Mjerodavno pravo određuje se člancima od 7. do 17. [Uredbe \(EU\) 2015/848](#).

Posljednji put ažurirano: 15/01/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.